

в. Капитал, стр. 92,93, 27.09.2024

Наскоро Организацията за икономическо сътрудничество и развитие даде висока оценка на българския пенсионен модел, но препоръча въвеждането на мултифондова система. Какво представлява тя и какви са предимствата ѝ?

Системата включва фондове с инвестиционен профил, определен в зависимост от жизнения цикъл на осигуреното лице. В момента този профил е еднакъв както за младите хора, които тепърва влизат на пазара на труда, така и за лицата, които са близо до пенсионна възраст. Тоест средствата се инвестират по един и същ начин, което не е в интерес на осигурените лица. Законодателните промени биха дали възможност на фондовете да управляват по-активно средствата, така че в дългосрочен план реализираната доходност да бъде по-висока.

Можем да разделим мултифондовете на три категории. Динамичните подфондове инвестират основно в рискови капиталови активи, в акции с дългосрочен инвестиционен хоризонт и съответно с по-висока очаквана доходност. На следващо място е балансираният инвестиционен профил с по-ниско тегло на рисковите инструменти. Третият тип е консервативният, при който основна част заемат инвестициите в дългови инструменти. Целта при него е запазване на стойност и избягване на резки колебания в натрупаните средства.

По подразбиране лицата, които тепърва навлизат на пазара на труда, попадат в динамичен подфонд. Същото важи и за вече осигурените, които имат дълъг инвестиционен хоризонт пред себе си. На определена възраст средствата на осигурените лица се прехвърлят към балансиран подфонд, а през последните години преди навършване на пенсионна възраст (3 години по примера на други държави) е за предпочитане средствата да престояват в консервативен подфонд.

Много важно е да се запази свободата на избор за осигурените лица, така че да имат право да променят профила на своя фонд. Ако по някаква причина, въпреки че според жизнения им цикъл попадат в даден подфонд, те ще могат да променят избора си в посока по-висок или по-нисък инвестиционен риск.

Какви предизвикателства очакват при въвеждането на системата?

Въвеждането на необходимите законодателни промени да стане по такъв начин, че всички възможни елементи от новата архитектура да бъдат правилно отразени в новия формат на пенсионното осигуряване, е едно от основните предизвикателства.

От друга страна, информацията за мултифондовия модел трябва да достигне до максимално широк кръг от осигурени лица, които да научат какви са техните права и да могат да вземат информирано решение за инвестиционния си профил. Ниското ниво на финансова грамотност като цяло също е проблем, по който трябва да се работи.

Как допълнителното пенсионно осигуряване добавя стойност за осигурените лица?

Допълнителното пенсионно осигуряване е два вида - допълнително задължително пенсионно осигуряване, което обхваща универсалните и професионалните пенсионни фондове, и допълнителното доброволно. Осигуряването при тях се осъществява на капиталово покривен принцип на базата на дефинирани вноски. Постъпленията от осигурителни вноски се натрупват в индивидуални партии и се инвестират с цел доходност. Именно личният принос в комбинация с инвестиционния елемент са в основата на това след пенсиониране лицата да имат по-добра финансова сигурност и стандарт на живот.

Какви са основните конкурентни предимства на ПОК "ДСК-Родина"? Как постигате конкурентна доходност за своите клиенти?

От една страна, това е стабилността, осигурена от мажоритарния акционер Банка ДСК. Ние сме добре разпознаваеми, даваме сигурност и виждаме това в обратната връзка, която получаваме от клиентите. Достигаме до тях през всичките близо 280 офиса на Банка ДСК в страната, което също е голямо конкурентно предимство. Опитваме се да бъдем близо до клиента и да му предоставяме необходимите услуги на момента, в който ги поиска.

От гледна точка на доходността имаме екип от висококвалифицирани професионалисти, които прилагат много целесъобразен подход по отношение на риска. Конкурентна доходност постигаме чрез разумни инвестиции в инструменти с висока ликвидност, търсейки оптимално съотношение риск-доходност,

като крайната ни цел е увеличаване на покупателната способност на натрупаните средства.

Как смятате да се адаптирате към бъдещите промени в пенсионната система?

За да отговорим на промените, планираме ръст на инвестициите в системи за отчетност, управление на портфейли и риск, което ще ни позволи да управляваме надеждно и ефективно различните портфейли. Ще продължим да подобряваме клиентското обслужване, включително комуникацията между пенсионноосигурителната компания и клиентите, като ги информираме на периодична база за индивидуалните партии, структурата на портфейла, пазарния дял. Съвсем скоро планираме пускането на нов уебсайт, където клиентите ще могат да видят натрупаните средства по партията им, да си актуализират данните, включително избора как да получават информация - на хартия или електронно. Мултифондовете ще променят коренно картината и хората трябва да са подготвени да вземат информирани решения.

Как оценявате нивото на финансова култура на българите?

Нивото е ниско и основната задача пред нас и индустрията като цяло е да променим това. Често се сблъскваме с негативни кампании срещу частните пенсионни фондове с твърдения за ниски пенсионни плащания, ниска доходност и т.н. В същото време предимствата на модела остават на заден план, а той е в унисон с добрите европейски практики и препоръки на редица международни институции (ОИСР, ЕИОПА и др.) за засилване ролята на капиталовите стълбове предвид влошаващата се демографска ситуация в България. Що се отнася до ниските плащания - те са функция на непълния осигурителен период, по-ниските вноски до 2007 г. и ниските доходи на осигуряване. Доходността също е фактор, но отчитането ѝ на база официалната статистика на КФН на двегодишна база не е удачен подход за измерване представянето на фондовете в дългосрочен план, каквато е тяхната цел.

Заради ниската финансова култура хората масово не се интересуват дори в коя компания са осигурени, какъв е размерът на натрупаните средства в партидите им. Не взимат мерки за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Не говорим само за дългосрочно спестяване за пенсия, а и за всякакви други цели - образование на децата, покупка на имот или друго. Практиката показва, че финансовите институции сами не могат да се справят с ниската финансова култура. Процесът трябва да започне от училищата.

Наясно ли са българите с ползите от допълнителното доброволно пенсионно осигуряване?

Доброволното осигуряване е начинът лицата самостоятелно или чрез работодател да заделят средства за по-спокойни старини, но осведомеността тук също трябва да се подобри. Данъчното облекчение в размер до 10% от месечния или годишния облагаем доход, когато лицата правят лични вноски, е безспорно предимство. Данъчно облекчение ползват и работодателите, когато осигуряват своите служители, но размерът от 60 лв. не е актуализиран от години и не отразява ръста на доходите.

Как може третият стълб да осигури по-висок стандарт на живот за пенсионерите, особено в условията на застаряващо население и демографски промени?

Третият стълб е онзи допълнителен елемент от пенсионната система, който може да осигури по-висок стандарт на живот за пенсионерите. Демографската картина в България и дефицитите в НОИ са фактор, който следва да мотивира осигурените лица да мислят все повече в посока да се осигуряват допълнително доброволно, като разчитат на личния си принос и на възможността да прибавят доход към пенсията, която ще получават от първия и втория стълб на пенсионната система.